

Mestarit ja teosofinen liike.

Helsingin esitelmiä tammikuulla 1924.

I.

Onko Mestareita olemassa ja miten heitä etsitään?

Kuka ei olisi kuullut puhuttavan teosofisista Mestareista, niistä salaperäisistä Tietin veljistä, joista mad. Blavatsky kertoi hämmästyneelle maailmalle. Mad. Blavatsky sanoi olevansa tibetiläisten Mestarien lähettiläs¹⁾, hän oli yhtämittäisessä yhteydessä heidän kanssaan, ja kaikki „ihmeet“, mitkä hän aikaansai, tapahtuivat hänen omien sanojensa mukaan noiden Veljien eli Mestarien avustuksella. „Itse minä en ole mikään“, hän sanoi, „mutta minun Mestarini, joka minut lähetti, hän on voimakas ja tietorikas.“

Maailma otti tietysti omalla tavallaan vastaan tällöisen väitteen, muutamat uskoivat, heissä heräsi ainakin mielenkiinto ja uteliaisuus ja he ottivat selvää asiasta. Toiset nauroivat ja sanoivat, että mad. Blavatsky laski leikkiä, – itse hän oli keksinyt nuo Mestarit, ei niitä ollut olemassa. Toiset taas arvelivat, että mad. Blavatsky oli kyllä jonkun lähettämä, mutta kenen? Ei Totuuden Jumalan, vaan erään toisen herran ja mestarin; mad. Blavatsky oli muka liitossa paholaisen kanssa.

Mad. Blavatskyn kuoleman jälkeen maailma on asettunut hieman toiselle kannalle. Useimmat tieteellisesti sivistyneet ihmiset ovat sillä kannalla, että mad. Blavatsky oli mediumistinen olento ja sen kautta yhteydessä henkimaailman kanssa (mikäli semmoinen on olemassa; se ei ole kaikkien mielestä todistettu asia) taikka ainakin oman sielunsa eli ali-tajuntansa sokkeloiden kanssa. Uusi psykologia on näet tullut siihen, että ihmisen sielullinen koneisto on sangen monimutkainen, niin että hänen sisällään voi esim. piillä monenlaisia persoonallisuuksia. Miksei siis saattaisi ajatella, – arvelevat nämä uudet psykologit, – että mad. Blavatsky oli

¹⁾ Vrt. H. P. Blavatskysta sananen, kirj. Pekka Ervast, Ruusu-Risti-kirjasto n:o 9.

tuommoinen salaperäinen mediumi, jonka monimutkainen psykologia on vaikea ymmärtää.

Kun totuudenetsijöinä asetumme mad. Blavatskyn väitteen eteen, että Mestareita on olemassa, noita salaperäisiä Transhimalajan Veljiä, silloin emme kuitenkaan ensi kädessä tyydy minkäänlaisiin psykologisiin selityksiin mad. Blavatskyn persoonallisuudesta, olivat ne kuinka todennäköisiä tahansa, vaan kysymme silloin suoraan ja rehellisesti: „Onko noita Mestareita olemassa?“ Meitä ei liikuta ensi kädessä, minkälainen mad. Blavatsky oli, vaan meitä liikuttaa se, onko mahdollisesti niitä Mestareita olemassa, joista hän puhui. Kun hän puhui niistä, ei hän ainoastaan viitannut omiin kokemuksiinsa, vaan myös historiallisiin tosiseikkoihin. „Tutkikaa“, hän sanoi, „vanhoja filosofisia järjestelmiä, Idän salaisia oppeja, esoterismia ja okkultismia ja länsimaalaisia traditsioneja, niin huomaatte, onko minun puheeni tuulesta temmattu.“

Sentähden on täysi syy asettua tieteelliselle kannalle kysymyksen suhteen, onko Mestareita olemassa. Mutta „tieteellisellä“ kannalla en tarkoita paljastaa älyllistä näkökantaa, vaan semmoista, joka etsii ratkaisevaa todistusta kokemuksesta ja todellisesta elämästä. Emme toisin sanoen saa olla totuudenetsijöitä ainoastaan järjessämme, meidän pitää olla sitä koko olemuksellamme. Meidän täytyy olla totuudenetsijöitä siinä merkityksessä, että totuus on meille kaikista tärkein asia elämässä. Emme saa epäillä omaa itseämme. Jos tahdomme tietää elämän syvempiä tosiasioita, emme saa epäillä omaa totuuden kaipaustamme, vilpittömyyttämme ja tietämis-oikeuttamme.

Kun ihminen tahtoo tietää, onko Viisauden Mestareita olemassa, hän ensin luo itselleen käsityksen Mestareista. Nykyaikana hän saa tämän käsityksen teosofisesta kirjallisuudesta. Hänen kuvansa Mestareista keskittyy usein siihen, että he ovat jonkunlaisia loistavia henkiolentoja, jotka näkymättömässä maailmassa ovat kuin kotonaan, mutta silloin hän unohtaa sen puolen asiasta, jota mad. Blavatsky alituisesti teroitti mieleen, nim., että Mestarit ovat eläviä ihmisiä ennen kaikkea.

Jos ihminen todella etsii totuutta elämästä ja kuolemasta, silloin hän käytännöllisesti katsoen kysyy, onko ihmisiä, jotka totuuden tietävät. Jos ei kukaan ole mitään tiennyt ennen häntä, on hänen etsimisensä kuin arpapeliä ja löytämismahdollisuutensa melkein olemattomat!

Hyvä on sentähden, että hänen sielunsa on tahraton, että hän etsii totuutta jo nuoruudessaan! Vanhempana hänen oma sielunsa usein vaivaisi häntä, tuottaisi hänelle tuskaa syntisyytensä ja huonoutensa takia.

Vanhempiana totuus ehkä merkitsee hänelle pelastusta siitä pahasta, johon hän tuntee itsensä vajonneen. Vanhempana hän etsii vapahtajaa yhtä paljon kuin totuutta, vapahtajaa, joka nostaa hänet pois pahasta. Mutta kun nuori ihminen, joka ei vielä tunne synnin taakkaa, joka pienestä pitäen on suorittanut tehtävänsä niin hyvin kuin on taitanut, joka koulussa on ollut ahkera, kotona palvelevainen ja tottelevainen, joka sanalla sanoen on „velvollisuutensa täyttävä“, kun hän totuuden etsijäksi tultuaan kysyy: „mikä on totuus, mitä varten olen tänne tullut?“, silloin hän etsii tietoa – täysin itsekohtaisesti kyllä, mutta asiallisemmassa ja puhtaammassa mielessä kuin vanhempi ihminen, joka elämään jo on kietoutunut.

Seuratkaamme nuoren etsijän askeleita ja katsokaamme, löytääkö hän totuuden tietäjiä, teosofisia Mestareita!

Kun tällainen nuori ihminen viime vuosisadan loppupuolella kysyi ympäristöltään: „Mitä varten olen olemassa? Mitä minun on tehtävä tässä elämässä?“, niin kuinka hänen kävi? Hän ei saanut mitään tyydyttävää vastausta. Hän tiedusteli omaisiltaan; he sanoivat: „Tee velvollisuutesi, sitä varten olet olemassa.“ Hän kysyi: „Mutta mikä on velvollisuus? Olen nyt lopettanut kouluni, minun pitäisi valita joku työ, mitä minun on tehtävä?“ Omaiset vastasivat: „Asemasi yhteiskunnassa eli paremmin sanoen vanhempiesi yhteiskunnallinen asema vaatii, että jatkat lukuja yliopistossa, kunnes itse olet valmis virkamies tai miksi tahdot tulla“. Omaiset puhuivat näin, mutta totuudenetsijä ei voinut siihen tyytyä. Hän kysyi: „Minäpä juuri tahtoisin tietää, mitä varten minun pitäisi jatkaa lukuja. On paljon ihmisiä, jotka eivät sitä tee. On paljon ihmisiä, joiden on pakko tehdä ruumiillista työtä pysyäkseen hengissä. Minkätähden minun pitäisi elää yliluokkalaisena, onko elämä itse sen niin määrännyt?“ Tähän vastasivat omaiset selittämällä, että historiallinen kehitys oli muodostanut yhteiskunnan semmoiseksi kuin se oli; ihmiset syntyivät eri luokkiin yhteiskunnassa, ja heidän täytyi suorittaa se tehtävä, mikä heidän eteensä sattui historiallisen kehityksen tuloksena yhteiskunnassa.

Silloin nuori totuudenetsijä sanoi: „En voi tätä ymmärtää. Olenhan ihminen kuin muut. En ole luotu virkamieheksi, en opettajaksi, en papiksi, en lääkäriksi, en tuomariksi, ihmiseksi on elämä minut luonut. Mitä minua liikuttaa, jos toiset ovat sotkeneet tämän yhteiskunnan koneistoksi, jossa kukin yksilö on hengetön pyörä? Pitäkööt huolta historiallisesta kehityksestään, mutta onko minun pakko ottaa sitä lukuun? Tahdon elää tätä elämää, niinkuin ihmisenä voin sitä elää; s. o. niinkuin elämä itse on tarkoittanut, että sitä eletäisiin. Eikö ihminen ole vapaa olento? Eikö

hänen välttämättä pitää tietää, mikä on elämän tarkoitus? Jos hän elää elämänsä sokeasti, kuluu se hukkaan. Eikö hänen pitää näkevin silmin astua ulos elämään? Antakaa siis minulle tieto, jota kaipaan.”

Kun omaiset mykistyivät, läksi totuudenetsijä pappien ja uskovaisten luo, mutta nämä kauhistuivat hänen kysymystään. He selittivät: „Mitä ihmeellisiä ajatuksia nuo ovat – kiusaaja kietoo sinua! Mikä sinä olet, joka asetat tuommoisia kysymyksiä elämälle? Tuntematon nuorukainen, joka et itse ole mitään tehnyt elämässä. Kiusaaja saa sinut pauloihinsa, jos ylpeästi nouset ja sanot, että tahtoisit tietää. Tuhannet ja miljoonat ihmiset ovat tyytyneet uskoon ennen sinua ja ovat osanneet iloita siitä, että Jumala on hyvä ja että ihminen voi päästä taivaaseen. Nyt sinä rupeat täällä kaikkea kysymään. Etkö huomaa, että vanha kiusaaja tahtoo sinua houkutella?”

Sillä tavalla vastasivat uskovaiset ja lisäsivät isällisesti: „Tyydy Jumalan armoon, usko, muuten sinun käy huonosti kuoleman jälkeen.” Totuudenetsijä vastasi: „Mitä minä kuoleman jälkeisestä elämästä, – senpähän sitten näen, liekö sitä olemassakaan. Nyt on tämä nykyinen elämä elettävä!”

Ja hän, joka ei siis saanut mitään ratkaisua uskovaisiltakaan, ei piispoilta eikä papeilta, hän sai käsiinsä teosofisen kirjan. Ja siinä kirjassa sanottiin: ihminen on oikeutettu kysymään, ihminen on oikeutettu etsimään, sentähden että vastaus on löydettävissä, sentähden että on ihmisiä, jotka tietävät.

Hän hämmästyi suuresti tämmöisestä väitteestä, sillä se oli todella ensimmäinen pätevä vastaus hänen kysymyksiinsä. Ei hän ollut kysynyt mitään uskoa toiseen tai toiseen suuntaan, hän oli kysynyt tietoa. Kun hän esim. kysyi uskovaisilta ja papeilta: „tiedättekö, että ikuinen kadotus ja ikuinen autuus on olemassa kuoleman jälkeen?” – ja kun hän katsoi heihin nuoren ihmisen kirkkaalla ja kysyvällä silmällä, silloin he mykistyivät ja heidän täytyi yksitellen tunnustaa: „Enhän minä tiedä, – kuinka ihminen voisi tietää? Minä uskon, mutta en tiedä, ja minä uskon sentähden, että pyhässä kirjassa niin sanotaan.” Ja nuorukainen sanoi: „Minuun ei vaikuta, sanottakoon kuinka monessa pyhässä kirjassa tahansa, että on niin tai niin, sillä minä tahdon tietää!”

Ja nyt, kuten sanottu, nuoren totuudenetsijän käsiin joutuivat teosofiset kirjat, Mr. Sinnett'in ensimmäiset teokset, jotka Europassa julkaistiin: „Salattu maailma” ja „Esoteerinen buddhanusko”. Ne sisälsivät heti sen ihmeellisen väitteen, että on tietäjiä olemassa, – ihmisiä, jotka tietävät!

Maan päällä on aina ollut Mestarien ja adeptien salainen veljeskunta, ja he ovat niitä ihmisiä, jotka ovat uskaltaneet kysyä ja etsiä ja jotka ovat saaneet vastauksen. „Mutta koska semmoisia ihmisiä on, ei ole minullekaan mahdotonta etsiä ja saavuttaa tietoa!“

Tämä oli kuin balsamia nuorelle totuudenetsijälle, kuin jumalallinen aamukaste, joka virvoitti hänen sydäntään. „Tämä on jotain, jota kelpaa uskoa; järki saa olla mukana, kun usko sanoo, että tietoa on löydettävissä.“ Ja tutkiessaan teosofisia kirjoja, hän luonnollisesti tuli siihen johtopäätökseen, että mahdotonta olisi ollut tämmöisiä kirjoja kirjoittaa, jollei tietäjä-olentoja olisi olemassa. Jos mad. Blavatsky oli keksinyt tämmöiset asiat, niin hän itse oli ihmeellisimpiä neroja, mitä maan päällä on elänyt. Mutta totuudenetsijä otti lukuun, että mr. Sinnett kirjoissaan nimenomaan sanoi: hän ei saanut noita opetuksia mad. Blavatskyn suusta – tietysti hän tämänkin kanssa keskusteli, – vaan oli itse kirjeenvaihdossa varsinkin yhden, mutta osaksi kahdenkin Mestarin kanssa. Hän omistaa ensimmäisen kirjansa suurelle Mestarille ja tietäjälle Kuthumille. „Kuthumin kanssa olen ollut kirjeenvaihdossa, ja noiden kirjeiden nojalla olen tämän kirjani kirjoittanut.“ Itse kirjeitä kokonaisuudessaan mr. Sinnett ei saanut julkaista, mutta hänen kirjassaan on yhtämittäa otteita niistä.

„Ja millä tavalla mr. Sinnett“, kysyy totuudenetsijä, „oli kirjeenvaihdossa Mestarien kanssa?“ Mad. Blavatskyn välityksellä alussa. Mr. Sinnett kirjoitti kirjeen, mad. Blavatsky asetti sen johonkin paikkaan, ja jonkun tunnin kuluttua tuli vastaus. Vastaus-kirjeet olivat enimmäkseen pitkiä artikkeleita, sisältäen monta arkkia kirjoitusta, joten niiden usein sangen nopea saapuminen oli itsessään ihme. Ne eivät voineet olla edeltäkäs in laadittuja, koska mr. Sinnett tavallisesti teki kysymyksiä, joihin Mahaatma vastasi. Mutta välistä Mestarin vastaukset saapuivat postissa paikasta, jossa mad. Blavatsky ei ollut lähitienoillakaan, ja usein aivan odottamatta. Ne olivat aina kirjoitetut erikoiselle paperille ja suljetut erikoiseen tibetiläiseen kirjekuoreen, joka vuorostaan oli pantu toisen kotelon sisään. Ne olivat enimmäkseen Kuthumin käsialalla, joskus harvoin Mestari Moorjan. Molemmat tottuneet ja sujuvat. Nämä käsialat olivat keskenään erilaisia, eikä kumpikaan ollut mad. Blavatskyn käsialan näköinen.

Kun nuori totuudenetsijä oli tullut vakuutetuksi siitä, että salaperäisessä tibetiläisessä veljeskunnassa kaksi adeptia, Moorja ja Kuthumi, olivat päättäneet antaa maailmalle edes vähän tietoa semmoisista tieteellisistä, filosofisista ja uskonnollisista asioista, jotka olivat olleet

unohduksissa länsimailla monen vuosisadan aikana, – silloin hän tietysti kysyi itseltään: onko noiden Mestarien vaikutus maailmassa ja heidän ystävyys- ja armonosoituksensa päättynyt tähän, että he mad. Blavatskyn ja mr. Sinnett'in kautta antoivat teosofisia opetuksia maailmalle, vai onko otaksuttava, että yksityiset ihmiset yhä vielä voivat päästä heidän opetuslapsikseen?

Teosofisista kirjoista hän saikin lukea, että Mestarit ottivat vastaan opetuslapsia. Mad. Blavatskyn välityksellä monet henkilöt pääsivät heidän koe-oppilaille, mutta vaikea on olla ja pysyä jonkun Mestarin opetuslapsena. Oppilaanaolo kysyy ääretöntä tahdonvoimaa, päättäväisyyttä ja kestävyyttä – ja toiselta puolen tahratonta mielen ja sydämen puhtautta. Useimmat edellämämainituista oppilaista eivät onnistuneet, sillä opetuslapsen ankara itsekasvatusjärjestelmä tuo pinnalle vähitellen kaiken, mikä hänen sielussaan on salattua, oli se paha tai hyvää. Jos opetuslapsiksi pyrkijän sydämessä piilee hänelle itselleenkin tuntematon alhainen vietti tai vaikutin, hän uudessa elämässään joutuu koetukselle, joka paljastaa hänen sydämensä tilan, – ja silloin hän lankeaa. Noista koeoppilaille, jotka mad. Blavatskyn välityksellä pääsivät Mestarien valvonnan alaisiksi, useimmat heittivät ponnistuksensa kesken; paraimmista pyrkijöistä yksi tuli hulluksi, toinen tappoi itsensä, kolmas lankesi juoppouteen ja huonoon elämään, jonka jälkeen hänestä tuli muhamettilainen ja myöhemmin roomalais-katolilainen, jolloin hän kyllä pyysi anteeksi Jumalalta huonoa elämänsä, mutta samalla pani kaiken syyn Mestarein ja veljeskunnan niskoille; yksi ainoa onnistui, brahmiinikastiin kuuluva hindulainen nuorukainen, Damodar K. Mavalankar, joka pääsi niin pitkälle, että hänen Mestarinsa sanoi hänelle: „tule Tibettiin,“ – jota käskyä hän empimättä totteli.

Lukiessaan näistä asioista nuori totuudenetsijä yhä enemmän innostui, sillä hän huomasi, että tässä ei leikkiä laskettu, eikä turhaa puhuttu, tässä oli tosi elämä kysymyksessä. Hän ajatteli: pitäisikö minunkin lähteä Indiaan etsiäkseni tibetiläisiä Veljiä? Siihen vastasivat teosofiset kirjat: turhaa on lähteä mihinkään, Mestareita ei tarvitse etsiä erityisestä paikasta, Mestareita etsitään elämällä, ei kiipeilemällä Himaalajan vuorille. Missä tahansa pyrkijä on, siinä hän alkakoon nousunsa hengen yläkömaihin. Kun opetuslapsi on valmis, on myös Mestari valmis ja tulee hänen luokseen.

Tästä nuori totuudenetsijä tunsu suurta rohkeutta ja uskoa, tunsu olevansa vapaa etsimään. Ja kun hän kysyi itseltään: miten on etsittävä sitä Mestaria, joka tietää? silloin hän kuuli kuin itsestään vastauksen: sinun pitää omin neuvoin tehdä itsellesi selväksi, miten on etsittävä; koska tunnet itsesi ihmiseksi, aloita elämäsi ihmisenä.

Ja totuudenetsijä ajatteli näin: samalla tavalla, kuin ihminen ensin sikiönä äitinsä kohdussa läpikäy biogeneettisesti heimokehityksen vanhat kivennäis-, kasvi- ja eläinmuodot, samalla tavalla hänen ehkä täytyi nyt yksilönä lyhyesti läpikäydä ihmiskunnan kehitys. Olihan hän lapsuudessaan elänyt aivan kuin uudestaan erilaisia kehitysasteita ihmiskunnan historiassa, joista varsinkin metsäläis- (indiaani-, viikinki-) aika oli silmiinpistävä. Ehkä hänen nyt taas „ihmisenä“ ja totuudenetsijänä tuli elää uudestaan ihmiskunnan kulttuuri- ja henkinen elämä. Ainakin hän tunsu itsensä yksinomaan ihmiseksi; ei hän ollut laumaolento, ei mikään orja tai epäitsenäinen osa vanhassa yhteiskunnassa; hän oli uusi, vastasyntynyt olento, juuri herännyt henkiseen elämään, ja hänen täytyi elää ihmiskunnan koko kulttuurikehitys uudestaan.

Hän sanoi itselleen näin: minä, joka olen ainoastaan ihminen, kysyn nyt itseltäni, mitä minun on tehtävä, kun olen syntynyt tähän maailmaan. En saa ottaa lukuun ilman muuta, että olen syntynyt valmiiseen yhteiskuntaan ja että on paljon muita ihmisiä minun ympärilläni, vaan minun täytyy ajatella ja tuntea, että olen ehkä yksin maailmassa. Olen kuin heitetty autiolle rannalle, minun täytyy tässä uuden Robinsonin tavalla tuumata, miten tulen elämässä toimeen, miten ruumiini pysyy hengissä, jotta hengessäni voisin etsiä. Kaikista luonnollisinta olisi, että minulla olisi maatilkku, jota viljeleisin, josta kasvattaisin puutarhan itselleni. Se työ olisi kaikista lähinnä luontoa, mutta jos se on mahdotonta, koska maapallolle tullessani en tuonut mukana rahoja, millä voisin lunastaa itselleni maata näissä yhteiskunnissa, niin minun täytyy kysyä itseltäni, voisinko olla hyödyksi toisille ihmisille jollain yksinkertaisella tavalla. Kyllä, hakkaamalla heidän puitaan tai tekemällä heille muunlaisia palveluksia, joista he ehkä antavat minulle ruokapalan.

Sillä tavalla ajatteli nuori totuudenetsijä. Älkäämme hänelle naurako, me, jotka olemme eläneet kauemmin mukana elämässä, sillä se oli hänelle vakava asia, eikä hänelle ollut tärkeätä se, että hän osasi niin ajatella, vaan se että hän heti koetti toteuttaa ajatuksensa. Hän lähti ulos maailmaan, sanoen hyvästi sille kodille, joka oli pitänyt hänestä huolta. Hän lähtee ulos maailmaan tekemään käsillään työtä. Tämä ei ollut itsessään ihmeellistä,

sillä useimmat ihmiset, jotka ovat tänne syntyneet, saavat tehdä ruumiillista työtä. Ihmeellinen kohta totuudenetsijän elämässä oli se, että hän luopui kaikesta, mitä hänellä mahdollisesti oli, ja lähti uutena, vastasyntyneenä ihmisenä ulos maailmaan. Hän ei tahtonut ennakolta olla sitä tai tätä, hän tahtoi vain palvella, suorittaa kaikista mitättömimpiä töitä, kantaa vettä, sahata puita, jotta pysyisi hengissä saadakseen etsiä samalla. Etsiminen tapahtui hengessä, ei missään runollisessa haaveilussa. Etsiminen oli yhtämittaista tahtoa ja itsekasvatusta, yhtämittaista sisäistä askeesia, voimistelua ja työtä. Hakatessaan puita tai tehdessään toisenlaisia palveluksia tässä näkyvässä maailmassa, hänen mielensä oli yhtämittaa keskittynyt suureen kysymykseensä: missä olet sinä, totuus, missä sinä, joka tiedät, ja koska tulet minun luokseni?

Tahtoisin sanoa ohimennen, että paraimpia itsekasvatusjärjestelmiä on juuri se, että ihminen luopuu kaikesta ulkonaisesta omassa elämässään; sisäisesti hän tietysti on kaikesta luopunut. Kun rikas nuorukainen tuli Jeesuksen luo ja kysyi: „Mitä minun pitää tehdä, että saavuttaisin jumalan valtakunnan“, niin Jeesus katsoi häneen ja sanoi: „Mene ja myy kaikki, mitä sinulla on, ja anna köyhille ja tule ja seuraa minua.“ Silloin nuorukainen pelästyi, hän tunsu sisässään: tämä on ankara vaatimus, joskin oikea, – ja hän meni murheellisena pois, sillä hänen sydämensä oli ehtinyt kasvaa kiinni siihen, mitä hänellä oli.

Todelliselle totuudenetsijälle on ensimmäinen ehto, että hän luopuu kaikesta sisäisesti ja ulkonaisesti. Kun hän sen tekee ja kun hänen totuuden etsimisensä ei ole ollut paljasta älyllistä aivovoimistelua – on kyllä kunnioitettavaa, että koetamme luoda itsellemme tieteellisesti pätevän maailmankatsomuksen, mutta tässä ei ole siitä kysymys, vaan siitä, että ihminen pääsisi elävän totuuden eli Jumalan tuntemiseen, – silloin, – ei aivan heti, mutta jonkun ajan kuluttua, kun hän on ikäänkuin todistanut Mestarille, että hänen etsimisensä on vakava ja vilpitön, että hänen vaikuttimensa eivät ole itsekkäitä, – silloin tapahtuu hänelle se ihme, josta mad. Blavatsky sanoo: kun opetuslapsi on valmis, on Mestarikin valmis; tapahtuu, että joku Mestareista tulee hänen luokseen.

Niin kävi hänenkin, tuon nuoren totuudenetsijämme. Eikä meidän tarvitse ajatella, että hän oli epä tietoinen siitä, oliko todella Mestari käynyt hänen luonaan. Ero on ääretön hallusinatsioonien, epämääräisten näkyjen tai tuntemuksien ja sen tosiseikan välillä, että Mestari ilmestyy opetuslapsen luo. On niin ääretön ero kaiken harhan ja tämän totuuden

välillä, että totuudenetsijä ei missään tapauksessa ole epätietoinen. Hän tietää varmaan, että Mestari tuli hänen luokseen, sillä hänen omat silmänsä aukenivat. Täten hänen omassa elämässään toteutuu Jeesuksen lupaus, että se, joka vakavasti etsii, hän löytää Mestarin.

(Ruusu-Risti 1929 Tammikuu N:o 1, Johtajan osasto, s. 36-44)

Ruusu-Risti-Kirjasto N:o 34.

Mestarit ja teosofinen liike.

Helsingin esitelmiä tammikuulla 1924.

II.

Kun ihminen on herännyt, noussut ja lähtenyt etsimään opettajia, ikaikojen viisauden opettajia, silloin hän on tehnyt niinkuin evankeliumissa on neuvottu: „Te etsitte täällä maan päällä leipää ja vaatteita ja kaikkea muuta, mutta etsikää ensin jumalanvaltakuntaa, niin kaikki muu teille annetaan.“

Totuudenetsijän sielullinen elämä on tuskainen, se saattaa tuntua kovasydämiseltäkin, sillä hänen täytyy hyljätä luotaan kaikki opit ja uskot, mitkä hänelle tarjotaan. Hänen sielullista janoaan ei voi muu tyydyttää kuin tieto. Hän uskoo vain siihen, että täytyy olla saavutettavissa tietoa, koska muuten elämällä ei olisi mitään arvoa.

Mutta kun hän on löytänyt etsimänsä, silloin hänen sisäinen mielen- ja sieluntilansa muuttuu kokonaan. Hän löytää Mestarin, mutta ei ainoastaan ulkonaisena opettajana, vaan sisäisenä vapahtajanakin. Hän ei löydä ainoastaan noita täydellisiä, ihmeellisiä, ihania ihmisiä, vaan hän löytää myöskin sen, jota me nimitämme Kristukseksi. Hän löytää Kristuksen sanan mystillisessä merkityksessä, Kristuksen, joka on ihmiskunnan Vapahtaja, koska hän on Jumalan elämä ihmiskunnan tajunnassa, Kristuksen siis, joka hänenkin sielunsa pelastaa. Mystillinen Kristus täyttäessään hänen sielunsa ja henkensä muuttaa hänet itsensä uudeksi ihmiseksi, poistaa tuskan hänen sielustaan, ikävän, toivottomuuden ja rauhattomuuden ja tuo sijaan rauhan semmoisen, jota maailma ei tunne,

yliluonnollisen rauhan ja elämän, jota syystä on nimitetty ikuiseksi, koska se ei ole riippuvainen ajasta eikä paikasta, vaan on ääretön ja iankaikkinen.

Tästä elämästä tulee etsijä osalliseksi, kun hän löytää elävän Kristuksen. Ja tavatessaan teosofisia Mestareita, nähdessään, että on ihmisiä, jotka ovat täydellisyyden saavuttaneet, hän kysyy heiltä: „Te tunnette siis Kristuksen?“ Ja he vastaavat hänelle hymyillen: „Kristus on meidän elämämme, Kristus joka on sinussa nyt herännyt, on elänyt meissä kauan. Mitä Mestareita me muuten olisimme!“ Ja uusi opetuslapsi kysyy: „Minkätähden on sitten tullut se käsitys maailmaan, että teosofinen liike on syntynyt Kristusta vastustamaan, ettei se vie ihmisiä Kristuksen yhteyteen?“ Silloin Mestarit, joiden silmä loistaa lempeyttä, vastaavat: „Meidän olisi ollut vaikeata esittää ihmisille totuutta, jos olisimme olleet erikoisesti painostamatta sitä, että Kristus on mystillinen Kristus, elävä elämä ihmisten sisällä. „Kristus meissä“, kuten Paavali sanoo. Ajattele asemaamme. Kristitty maailma puhui Kristuksesta, mutta sekoitti kokonaan yhteen Jeesus Natsarealaisen ja Kristuksen. He sanoivat, että Jeesus on ihmisten Vapahtaja, koska hän on sovittanut ihmisten synnit Jumalan kanssa. Tämä ulkonainen ja materialistinen teoria oli opettanut ihmisiä julmiksi ja ahdasmielisiksi. He uskoivat, että oli olemassa Jumala täynnä vihaa ihmisiä kohtaan, jonka vihan lepyttämiseksi tarvittiin sovitusuhri. Ajattele, rakas lapsi, että maailmassa oli vallalla tällainen väärä käsitys, tällainen epäjumalan palvelus. Kuinka saatoimme muuta kuin painostaa, että oli tehtävä ero Jeesus-ihmisen ja mystillisen Kristuksen välillä? Annoimme mad. Blavatskyn puhua Kristus-prinsiipistä. Tämä sana „prinsiippi“ on sinun mielestäsi ehkä huonosti valittu – emme tahdo riidellä sanoista – mutta puhuimme nimenomaan myös mystillisestä Kristuksesta. Näitä sanoja „mystillinen Kristus“ olisi kuitenkin voitu väärin käsittää jonkinlaiseksi persoonaksi, ja sentähden annoimme mad. Blavatskyn käyttää sanaa „prinsiippi“. Sillä tarkoitimme elävää elämää sekä yksilöllisessä ihmisessä että ihmiskunnassa. Aatmaa-buddhi, henkitieto, on ihmisessä, mutta samalla koko maailmassa. Aatmaa on kokonaisuuden sisin elämä ja siis samalla kosmillinen prinsiippi. Prinsiippi-sanaa ei pidä käsittää liian abstraktisesti tai hengettömästi. Ei ihmisen ruumis ole kuollut vaikka nimitämme sitä fyysilliseksi prinsiipiksi; ihmisen tunteita nimitämme astraaliseksi prinsiipiksi, ja ovathan ne toki eläviä! Sentähden sinä, joka olet meitä etsinyt ja lopulta löytänyt, sinä löysit samalla sen elävän Kristusprinsiipin, joka omassa sielussasi puhkesi ja teki

sinusta uuden ihmisen.“ Ja kun totuudenetsijä syntyneenä kristityssä maassa myös heti kysyy heiltä: „Entä Jeesus?“, niin he vastaavat: „Jeesus on yksi meistä. Jeesus kuuluu meidän veljeskuntaamme.“

Madame Blavatsky, joka oli elänyt Mestarein parissa Tibetissä ja joka oli yhtämittäisessä kosketuksessa heidän kanssaan, saattoi ystävien kesken puhua heistä hyvinkin tuttavallisesti, mutta nuoren opetuslapsen ensi kokemus on, että Mestarit ovat ihmisiä, joiden koko olemuksesta loistaa arvokkuus ja majesteettisuus. Tullessaan Mestarin eteen hän tuntee seisovansa ei maallisen kuninkaan, vaan niin sanoaksemme taivaallisen Majesteetin edessä, jolla on kädessään elämän ja kuoleman avaimet, joka vartioiden taivaan portilla avaa tämän ainoastaan niille, jotka ovat valmiit. Onko ihme, että hänen sielunsa polvistuu ja että samalla hänen ruumiilliset polvensa notkistuvat ja hän lankeaa maahan? Mutta Mestari kohottaa hänet käsillään maasta ja sanoo: „Ei niin, sillä minä olen ihminen, ei minua palvota. Ei ole maailmankaikkeudessa muuta palvottavaa kuin sitä Majesteettia, joka on elämä itse. Ainoastaan suurta, ääretöntä elämää me kaikki palvomme, mutta emme toisiamme. Älä lankea polvillesi ihmisen edessä.“ Ja Mestarin katseesta loistaa ääretön lempeys ja rakkaus, sanomaton myötätunto ja auttamishalu. Ja totuudenetsijän sielu täyttyy yhtä sanomattomalla riemulla ja autuuden tunteella.

Nykyään on elävien Mestarien löytäminen vaikeampi kuin teosofisen liikkeen alkuaikoina, jolloin vallitsivat poikkeukselliset olosuhteet. Nyt ei Mestareita löydä, ellei luovu kaikesta etsiäkseen heitä, mutta alussa Mestarit lähestyivät ihmisten tietämätöntä maailmaa. He tulivat etsimään ihmisiä ja löysivätkin joitakuuta yksilöitä, jotka ymmärsivät heidän työtään, toiset paremmin, toiset huonommin. Täydellisesti ymmärsi heidän tarkoituksensa ainoastaan mad. Blavatsky. Mutta oli toisia, jotka hänen kauttaan olivat vastaanottaneet Mestarien sanoman ja olivat siksi hartaita sieluja, että Mestarit saattoivat heidän kanssaan ryhtyä tekemisiin. Sellaisia olivat eversti Olcott ja mr. Judge Amerikassa, mr. Sinnett Indiassa y. m.

Eversti Olcott kertoo, että New Yorkissa eräänä iltana Mestari Moorja ilmestyi hänen huoneeseensa ja puhui kauan hänen kanssaan. Mutta eversti Olcott epäili: jos tämä onkin harhanäky, jos tämä on unta? Silloin Mestari, joka luki hänen ajatuksensa, otti turbaanin päästään, leikkasi siitä palan ja jätti sen eversti Olcott'in pöydälle; ja Olcott ymmärsi ja uskoi, että Viisauden Mestari oli käynyt hänen luonaan. Seuraavana aamuna mad. Blavatsky tervehti eversti Olcott'ia ja kysyi leikillisesti: „No, mitä sinä arvelet nyt, kun vanhapoika kävi puheillasi?“

Eversti Olcott näki Indiassa monta kertaa erilaisia Mestareita sekä fyysillisessä että astraaliruumiissa. Hän oli niin vakuutettu heidän olemassa-olostaan, kuin kuka tahansa meistä on omien ystäviemme olemassaolosta. „Minä tunnen heitä fyysillisesti useampia“, sanoi hän minulle Tukholmassa 1900.

Koska olot olivat alussa poikkeuksellisia, eivät ne ihmiset, jotka silloin joutuivat tekemisiin Mestarien kanssa, olleet niin valmistuneita, kuin niiden täytyy olla, jotka nyt pyrkivät yhteyteen heidän kanssaan. Niinpä mr. Sinnett, joka oli kirjeenvaihdossa Mahaatma Kuthumin kanssa, ja eräs toinen englantilainen, mr. Hume, kirjoittivat Mestarille ja ehdottivat, että perustettaisiin korkeakoulu, jossa annettaisiin okkultista ja esoteerista opetusta tieteellisesti kvalifisoiduille europalaisille; nämä voisivat sitten, saatuaan todistuksia Mestarien kyvyistä ja tiedoista, olla suureksi hyödyksi ihmiskunnalle. Herrat Sinnett ja Hume tarjoutuivat valitsemaan suunnittelemaansa akademiaan sopivia oppilaita, yliopistossa treenattuja länsimaalaisia oppineita.

Mestari näki, ettei kumpikaan heistä ollut sielullisesti sillä kehitysasteella, että olisi sopinut tuommoiseen akademiaan edes oppilaaksi, vielä vähemmän valitsemaan sinne oppilaita. Hän vastasi, ettei hän voi saada lupaa semmoiseen toimenpiteeseen omalta johtajaltaan, koska vanha sääntö on, että ihmisten täytyy tulla Mestarien luo, eikä Mestarien ihmisten luo. „Että me tällä hetkellä olemme lähestyneet ihmisiä“, sanoi Hän, „on tapahtunut siksi, että meillä on suunnitelma maailman suhteen. Meidän suunnitelmamme koskee koko maailmaa ja on pukeutunut teosofisen liikkeen muotoon. Ja mikä on ehto, jonka asetamme ensimmäiseksi tässä teosofisessa liikkeessä? Mitä erikoisesti tahdomme teroittaa ihmiskunnan tajuntaan ja mitä odotamme niiltä, jotka ottavat osaa teosofiseen liikkeeseen? Uskoa veljeyteen ja työtä veljeyden puolesta. Kun katselemme, missä pimeydessä ihmiskunta vaeltaa, kuinka valta ihmisten kesken on annettu asioille, jotka peittävät totuuden ja vievät ihmisiltä mahdollisuuden elää, niinkuin heidän luonnostaan tulisi elää yksinkertaisina veljinä keskenään, niin tietenkin tahdomme, että ihmiskuntaa on valistettava. Jolleivät ihmiset anna veljesrakkaudelle enemmän sijaa sekä yhteiskunnallisessa että kansojen välisessä elämässä, uhkaa ihmiskuntaa perikadon vaara. Sentähden tahdomme, että veljeyden sanomaa on ennen kaikkea julistettava ihmiskunnalle. Se ei ole uusi sanoma, sitä on ennenkin julistettu, kristinuskossa korkeimpana käskynä. Mutta sitä ei ole elämäkatsomuksessa omaksuttu eikä sitä ole yritetty

toteuttaa. Ne, jotka todella tahtovat auttaa meitä, omaksumalla tämän uuden elämänymmärryksen ja tekemällä työtä sen puolesta, he ansaitsevat meidän huomiotamme. Sentähden ensimmäinen vaatimuksemme ei ole, että teosofein pitäisi kehittää itsessään kykyjä ja yliluonnollisia voimia, jolloin vain joutuvat suurille vaaroille alttiiksi, vaan meidän toivomuksemme on, että ihmiset teosofisessa liikkeessä koettavat kehittää itsessään veljeyttä, suvaitsevaisuutta, vapaamielisyyttä, elämällä ja toimimalla itsensä unohtavan rakkauden hengessä. Ainoa todellinen uskonto on se, joka sitoo ihmiset yhteen. Ihmiskunta on kuin suuri orpo. Ei mikään muu voi ihmiskuntaa auttaa, kuin se, että ihmiset antavat kätensä toisilleen. Silloin orpous häviää ja todellinen jumalanpalvelus astuu ihmisten keskuuteen. Ihmiskunnan suurimpana rasituksena kaikissa uskonnoissa on se harhaluulo, että muka pitää uskoa joitain järjettömiä oppeja ja totella pappeja, jotka asettavat itsensä Jumalan ja ihmisten väliin. Se on kaikista suurin painajainen ihmiskunnassa. Sentähden toivoisimme, että ihmiset heräisivät näkemään, että ainoa totinen uskonto on se, joka liittää heidät veljinä yhteen.“

Tähän tapaan kirjoitti Mestari Kuthumi mr. Sinnettille ja kieltäytyi täyttämästä hänen ja hänen ystävänsä toivomusta.

Mr. Sinnett oli harras teosofi, hän oli vakuutettu Mestarien olemassa-olosta, ja hän paloi sydämessään ja sielussaan halusta tulla läheisempään kosketukseen Mestarin kanssa. Mutta aina kun hän pyysi, että Kuthumi tai joku toinen Mestari tulisi hänen luokseen, hän sai kieltävän vastauksen. Sekä Kuthumi että Moorja olivat kirjeenvaihdossa hänen kanssaan, mutta eivät esiintyneet hänelle fyysisesti eikä astraalisesti.

Ehkä voimme tämän ymmärtää. Mr. Sinnett oli sanomalehden toimittaja Indiassa, sivistynyt mies ja etevä poliitikko. Hän oli samalla hallituksen palveluksessa, sillä hänen lehtensä oli hallituksen äänenkannattaja. Kun hän tuli teosofiksi, ei hänen isäntänsä, lehden omistaja, ollut siitä hyvillään, ja mr. Sinnett sai eron. Silloin hän kysyi Mestarilta, mihin hän nyt voisi ryhtyä, ja Mahaatma Kuthumi asetti hänet koetukselle. Hän kirjoitti mr. Sinnettille: „Te voisitte tehdä suuren palveluksen. Me juuri toivomme, että ne ihmiset, joilla on valmis työala maailmassa, käyttäisivät kykyjään ihmiskunnan palvelukseen. Meidän tarkoituksenamme nykyään on, että ihmiskunta pääsisi tietoon siitä vanhasta esoteerisesta viisaudesta, joka on säilynyt elävänä tietona salaisessa veljeskunnassa. Mutta Indian maa on siinä erikoisasemassa, että

siinä on kirjallisuudessa y. m. säilynyt muisto samasta vanhasta viisaudesta. Vielä on Indian maa merkillinen siitä, että siinä on edustettuna kaikki maailman uskonnot ja ulkonaisesti kaikki uskon eri muodot mitä raaimmasta materialismista mitä hienoimpaan spiritualismiin. Indian rotu on vanhin nykyään elävistä aarialaisista rotuheimoista. Se on vaipunut vieraan vallan alle. Minulla on indialainen ruumis, minä rakastan omaa maatani ja kansaani, sentähden soisin, että se kansa, joka on säilyttänyt muiston vanhasta viisaudesta, saisi herätä tietoon omasta menneisyydestään ja auttaa ihmiskuntaa totuuden soihdun kannattajana. Meidän tarkoituksemme on, että Indian kansa nousisi alennustilastaan, samalla kun maailmaa autetaan. Teille, mr. Sinnett, tarjoutuu erikoinen tilaisuus. Te näette, että nämä vieraat lakisäädökset tekevät Indian kansan elämän raskaaksi, syöksevät sen kurjuuteen. Te voisitte meitä auttaa. Perustakaa uusi sanomalehti. Ruvetkaa ajamaan Indian asiaa Englannin hallituksen silmien edessä, ja toimikaa viisaasti, ettei synny kapinoita. Opettakaa Englannin hallitukselle, että se on sokea eikä menettele oikein, jollei se ota lukuun Indian kansan omaa tahtoa.“

Mr. Sinnett vaihtoi monta kirjettä tästä asiasta Mestarin kanssa, ja puuhaa valmisteltiin. Mutta kun mr. Sinnett teki laskelmiaan, selvisi hänelle, kuinka epävarma lehden menestys olisi; ne jotka panisivat rahansa siihen, eivät tulisi saamaan mitään voittoa, vaan päinvastoin ehkä menettäisivät omaisuutensa. Hänen oma työnsä menisi hukkaan, hänen maineensa katoaisi kokonaan, ja tämä vaikuttaisi pahasti teosofiseen liikkeeseen.

Kuthumi kirjoitti mr. Sinnettille eräässä kirjeessä: „Jos ette tahdo tähän ryhtyä, on Tshoohanini sanonut, että tuskin sitten enää voin olla kanssanne kirjeenvaihdossa. Hän on sanonut minulle, että yritys voi lopulta onnistua. Mutta teidän täytyy itse ratkaista asia. Te olette harvinainen englantilainen, tunnette sympatiaa indialaisia kohtaan, olette oikeamielinen ja tunteellinen, ette tahtoisi ketään sortaa. Annan koko ratkaisun teille.“

Mr. Sinnett taisteli sisässään. Hän oli jo muuttanut Englantiin, ja hänen olisi pitänyt lähteä takaisin Indiaan tätä uutta seikkailua varten. Toiselta puolen hän ei halunnut luopua kirjeenvaihdostaan Mestarin kanssa. Se oli liian kallis hänen sydämelleen, hän oli saanut niin ihmeellisiä neuvoja. Mitä hänen sitten tuli tehdä? Ei muuta kuin paljastaa rehellisesti sielunsa Mestarille. Hän kirjoitti, ettei hän usko suunnitellun lehden menestymiseen, vaan että päinvastoin hänen oma varallisuutensa ja maineensa menisi. Mutta hän sanoi myös: „Jos Sinä tahdot, Mestari

Kuthumi, niin minä teen tämän kaiken, sillä minä en tahdo kadottaa Sinun ystävyttäsi, en tahdo olla ilman Sinun kirjeenvaihtoasi.“

Oli kaunista, että vanha ihminen näin paljasti sielunsa. Hän saikin vastaukseksi Mestarilta: „Olette tehnyt valintanne, ja me ymmärrämme, että olisi väärin teiltä ryhtyä tuohon sanomalehtihommaan. Tshoohan on sanonut, että koska sittenkin olisitte valmis palvelemaan meitä, jos niin tahtoisimme, niin minä saan olla vielä kirjeenvaihdossa teidän kanssanne.“

Mr. Sinnett sai vielä kirjeitä Mestarilta, mutta ei monta. Sitten kirjeenvaihto lakkasi. Ja se oli mr. Sinnettin suuri elämän tragedia. Mestari tarjosi hänelle tilaisuuden luopua kaikesta, hänelle, joka oli jo vanha ja maailmassa menestynyt ihminen. Tuo „kaikki“ merkitsi: rikkaus, maine, menestys, elämä. Se oli hänen elämänsä tragedia, sillä hän ei osannut valita. Niinkuin rikas nuorukainen poistui allapäin Jeesuksen luota, niin Sinnettinkin piti kääntyä pois Mestarin luota. Mestari ei ihmisenä mitään vaadi, mutta ihminen itse langettaa oman tuomionsa. Hän edelleen saa olla hyödyksi maailmassa, tehden omaa työtään, mutta Mestarin täytyy vetäytyä syrjään.

Tämä on ihmeellistä, mutta se tulee kerran jokaiselle ihmiselle. Ei kukaan voi siitä päästä, jos hän tahtoo löytää totuuden ja niitä ihmisiä, jotka tietävät. Jos hän tahtoo tavata heitä persoonallisesti, silloin hänet asetetaan koetukselle. Tietysti, kun emme ole tietoisessa yhteydessä Mestarin kanssa, eivät koetukset tule Hänen allekirjoituksellaan varustettuina. Tämä oli mahdollista vain mr. Sinnettille, joka oli kirjeenvaihdossa Mestarin kanssa. Kun tavalliset ihmiset etsiessään Mestaria, joutuvat koetukselle, seuraa Mestari heitä kaukaa ja näkee, kestävätkö he koetuksia vai eivätkö. Ja jos ihminen osaa luopua kaikesta ilman vaatimuksia tai toivomuksia, silloin Mestari tulee hänen luo. Niin on ollut ja niin tulee olemaan. Mr. Sinnett oli poikkeus, ja sentähden hänen kokemuksensa on meille niin opettava ja kuvaava.

Mutta eikö teosofinen liike ole poikkeusasemassa? Eivätkö Teosofisen Seuran jäsenet ole lähempänä Mestareita kuin muu ihmiskunta? Tämä on tavallinen otaksuma, katsokaamme sentähden, miten asian laita on.

Alussa oli sillä tavalla – ja silloin ei ollut toista teosofisen liikkeen äänenkannattajaa kuin Teosofinen Seura, – että Teosofinen Seura oli jaettu kolmeen piiriin. Seuran jäsenet kuuluivat yleensä niin sanottuun kolmanteen piiriin. Toiseen piiriin kuuluivat ne jäsenet, jotka koko sielullaan ja mielellään etsivät Mestareita ja joita Mestarit pitivät silmällä, ja

myös ne, jotka olivat päässeet Mestarien opetuslapsiksi. Ensimmäiseen piiriin kuuluivat itse nuo kaksi Mestaria, Moorja ja Kuthumi. Tällä tavalla oli Teosofinen Seura kuin pyramiidi.

Niinkauan kuin jäsenet yleensä ymmärsivät, mikä oli seuran tarkoitus ja työ, sekä uskoivat Mestareita olevan ja kunnioittivat heitä, niin kauan saattoi tämä järjestely pysyä voimassa. Mutta kun 80-luvulla tuli tuo vaikea aika, jolloin mad. Blavatskya syytettiin petoksesta ja mr. Sinnett kadotti yhteytensä Mestarien kanssa, silloin Teosofisessa Seurassa pääsi valloille epäilyksen henki: miten mahtaa olla Mestarien laita? Onko niitä olemassa? Turhaa on niistä maailmalle toittottaa, eihän maailma voi niihin uskoa, parempi on, että pidetään kiinni T. S:n filosofisesta elämänskatsomuksesta. Tutkitaan uskontoja, tieteitä, filosofioja, – unohdetaan Mestarit.

Silloin Mestarit sanoivat: „Nyt epäonnistui yrityksemme. Se epäonnistui ensin Amerikassa, sillä siellä spiritismi pääsi vallalle, ja nyt Indiassa, kun hindulaisetkin, jotka hyvin tietävät, että meitä on olemassa, mieluummin suovat, ettei Mestareista mitään puhuta. Me vetäydymme näkyvistä.“ Ja he jättivät Teosofisen Seuran.

Mutta ihmisyksilöiden luota Mestarit eivät vetäydy; sentähden mad. Blavatsky sai v. 1888 järjestää sisäisen piirin, jossa oli tilaisuudessa kasvattamaan oppilaita siinä tarkoituksessa, että niistä joku mahdollisesti voisi joutua Mestarien yhteyteen.

Onnistuiko tämä myöhempi yritys? Ei sekään onnistunut kollektiivisena liikkeenä, sillä jos se olisi onnistunut, olisi Mestarien henki pysynyt elävänä Teosofisessa Seurassa. Silloin Teosofinen Seura yhä edelleenkin olisi yksin edustanut teosofista liikettä ja teosofinen liike olisi pysynyt ehjänä. Mutta pian mad. Blavatskyn kuoleman jälkeen tapahtui, kuten tiedämme, että Teosofinen Seura jakautui kahtia, ja sen jälkeen on tapahtunut paljon jakautumisia.

Tämä todistaa, että Mestarit eivät ole Teosofisen Seuran takana yksin, vaan, että he olivat ja ovat teosofisessa liikkeessä yleensä mukana, mutta ainoastaan yksilöiden takana. Ei ole mitään luonnotonta, että teosofinen liike on synnyttänyt useampia seuroja, jotka liikettä edustavat, kukin ehkä omalla tavallaan, mutta se merkitsee, että Mestarit ovat eri haarautumien takana ainoastaan siinä määrin, kuin niissä on yksilöitä, jotka ovat Mestarien kanssa yhteydessä. Millään seuralla ei ole mitään patenttia enää Mestarien myötävaikutuksesta.

Että tämä todella on Mestarien kanta asiassa, voimme nähdä Mestarien Kuthumin ja Moorjan omista kirjeistä mr. Sinnettille. Kun mr. Sinnett oli

kirjoillaan saanut teosofisen liikkeen leviämään Englantiin, oli Lontoossa muodostunut paikallisseura, Lontoon looshi. Looshissa oli päässyt vaikutusvaltaiseen asemaan eräs länsimaalainen okkultisti ja näkijä, mrs. Kingsford, joka on kirjoittanut huomattavan ja sangen tunnetun kirjan: „Tie Kristuksen löytämiseen“. Mrs. Kingsford oli tullut Lontoon looshin puheenjohtajaksi. Kun sitten mr. Sinnett tuli Lontooseen, hänkin luonnollisesti saavutti vaikutusvaltaisen aseman, sillä hän osasi selittää teosofiaa itämaalaiselta kannalta. Tästä johtui, että syntyi kaksi ryhmää: toinen, joka piti mr. Sinnettä johtajanaan, ja toinen, joka piti mrs. Kingsford'ia. Syntyi kahnausta ja vaikeutta. Oli paljon jäseniä, jotka ajattelivat, ettei mrs. Kingsford sopinut puheenjohtajaksi, ja päättivät seuraavassa vuosikokouksessa valita siksi mr. Sinnettin.

Mutta vähän ennen vuosikokousta tuli Mestarilta kaksi kirjettä, toinen mr. Sinnettille ja toinen looshille. Mestari kirjoitti: „Ei ole mitään pahaa siinä, että on eri näkökohtia ja suuntia, että siis on disharmoniaa. Teidän pitää tietää, että elämän symfonia muodostuu disharmonioista. Veljeys tulee juuri siinä näkyviin, että ajatellessamme eri tavalla kysymyksistä, joista meillä ei vielä ole omakohtaista tietoa, tunnustamme toistemme arvon ja olemme suvaitsevaisia ja täynnä hyvää tahtoa toisiamme kohtaan. Sentähden meidän toivomuksemme on, että te ette sysää mrs. Kingsfordia syrjään, vaikka hän edustaa vähemmistöä. Hän on syvä näkijä. Vaikka hän meidät kieltäisikin, hän on siksi ansiokas ja rehellinen nainen, että voitte pitää hänet puheenjohtajana. Muodostakoon mr. Sinnett eri ryhmän, mutta älkää hajaantuko.«

Silloin muistaakseni noudatettiin Mestarien toivomusta. Myöhemmin ei valitettavasti osattu ajatella niin, että harmoniaa muodostuisi disharmonioista, että siis Teosofiseen Seuraan mahtuisi erilaisia filosofisia ja esoteerisia koulukuntia. Pimeys oli laskeutunut Teosofisen Seuran yli, ja hajaantumisen aika alkoi. Mutta onneksi Mestarit yhä ovat teosofisessa liikkeessä mukana.

(Ruusu-Risti 1929 Helmikuu N:o 2, Johtajan osasto, s. 83-92)

Mestarit ja teosofinen liike.

Helsingin esitelmiä tammikuulla 1924.

III.

Kaksi Mestarien opetusta.

Teosofista liikettä edustavat meidän päivinämmä, kuten tiedämme, useat eri seurat. Kun Teosofinen Seura ensi kerran jakautui kahtia, tapahtui se epäilemättä Mestarien tahtoa vastaan, sillä heidän alkuperäinen suunnitelmansa oli, että kaikki teosofian harrastajat muodostaisivat yhden ainoan teosofisen seuran, jossa sitten saattoi olla kuinka monta eri mielipidettä ja uskonmuotoa tahansa; siitä oli esimerkkinä Lontoon looshin historia.

Kun nyt siis on olemassa useampia teosofisia ja teosofishenkisiä seuroja, jotka nähtävästi eivät ole osanneet pysyä alkuperäisessä ohjelmassaan, on meillä täysi syy kysyä, kuinka on teosofisen opetuksen laita: onko se pysynyt alkuperäisessä puhtaudessa, onko se kaikissa seuroissa samanhenkinen kuin mad. Blavatskyn aikana, opetetaanko yhä vielä sitä, mitä Mestarit tahtoivat opetettavan?

Tämä kysymys on luonnollinen ja sitäkin tärkeämpi, mikäli näemme, että nämä seurat ovat eri kannalla suurissa kysymyksissä. Mikä se muuten olisi aiheuttanutkaan jakautumisen? Tietysti itse jakautumiset ovat alkuaan aiheutuneet personallisista syistä. On ollut eteviä teosofisia opettajia ja johtajia, jotka ovat koonneet ympärilleen joukon kannattajia; ja kun heitä ei ole seurassa oikein suvaittu, ovat he eronneet ja muodostaneet oman seuransa. Monessa tämmöisessä uudessa yhdistyksessä väitetään, että pyritään takaisin Mestarien alkuperäisiin opetuksiin, joista on vanhemmissa seuroissa luovuttu.

Koko tämä kirjava näytelmä kehoittaa totuudenetsijää vakavaan arvosteluun ja harkintaan. Missä määrin on perää väitteessä, ettei ole noudatettu alkuperäisiä opetuksia?

Olkoon siis meillekin suotu tutkia, mitä Mestarit alkuaan tahtoivat opettaa. Tämmöinen tutkimus ei ole mahdoton, sillä Mestarit Kuthumi ja Mooriam kirjoittivat, kuten tiedämme kirjeitä useille henkilöille, etupäässä mr. Sinnetille, joka niiden nojalla laati teosofiset kirjansa. Näitä kirjeitä on jonkun verran julkaistu Teosofisen Seuran taholta ja v. 1923 julkaistiin Lontoossa kaikki Mestarikirjeet Mr. Sinnetille. Tämä viimeainittu teos (*The Mahatma Letters to A. P. Sinnett*) on paras lähde sille, joka todella tahtoo tietää, mitä Mestarit alkuaan opettivat.

Yleissilmäys Mestarien opetuksiin näyttää meille, että ne ennen kaikkea tähtäsivät muutamien suurten ennakkoluulojen poistamiseen. Nämä ennakkoluulot pitivät ihmisiä harhassa ja pimeydessä ja estävät henkistä kehitystä.

Ensimmäinen ja vaarallisin niistä on ennakkoluulo Jumalasta, josta sitten aiheutuu ennakkoluulo jumalanpalveluksesta, uskosta, kirkosta, seremonioista, pappien tärkeydestä j. n. e.

Taistelu ensimmäistä ennakkoluuloa vastaan tähtää siihen, että ihmiset vapautuisivat väärästä uskosta ja samalla omaksuisivat oikean uskon ja käsityksen Jumalasta. Väärä Jumalan usko on siinä, että luullaan Jumalan olevan ihmiskunnan, maailman ja yleensä olemassaolon ulkopuolella. Jumalaa uskotaan suureksi, personalliseksi tai „ylipersonalliseksi“ olennoiksi, joka on meidän ulkopuolellamme ja jota meidän tulee palvella ja palvoa, ei ainoastaan siinä luonnollisessa merkityksessä että noudattaisimme Jumalan tahtoa, vaan vielä semmoisessa merkityksessä, että täytyy olla kirkot, uskonnonmuodot, papit j. n. e. Tästä harhakäsityksestä johtuu suvaitsemattomuus, uskonkiihko, käännyttämisinto ja uskonsota, sillä ihmiset aina luulevat, että heillä on tietoa oikeasta Jumalasta – että Jumala itse on ilmoittanut heille totuuden.

Mestari Kuthumi puhuu eräässä kirjeessään tähän suuntaan: „Melkein suurin osa siitä onnettomuudesta, mikä painaa ihmiskuntaa, on aiheutunut siitä, että uskotaan ulkonaiseen jumalaan, kirkkoon ja jumalanpalvelukseen. Muutamat ihmiset ovat aina käyttäneet tätä uskoa hyväkseen, ja sillä tavalla on syntynyt pappisvalta maailmassa. Tämä on suurimpia ihmiskunnan painajaisia, ja kaukana olkoon meistä, että uudestaan loisimme mitään semmoista. Me tahdomme vapauttaa ihmiskunnan tästä painajaisesta“.

Mestari ei puhu kirjeessään ainoastaan kristinuskosta, vaan tarkoittaa yhtä paljon itä- kuin länsimaalaisia olosuhteita. Hän teroittaa mr. Sinnetin mieleen, että ihmiskunnan pelastus on vain siinä, että ihmiset luopuvat harhakäsityksistään ja ymmärtävät, että Jumala ei ole sanoilla määriteltävissä. Jumalan puolesta ei voi taistella, Jumalaa ei voi lepyttää, Jumalan mieltä ei voi hyvittää. Jumala on suuri, ehdoton, absoluuttinen elämä. Ei voi olla muuta kuin yksi ainoa ihmeellinen elämä, joka on totuus kaiken takana. Jumalasta emme voi mitään varsinaisesti tietää, sillä se, mikä tietää meissä, on myös Jumalasta, emmekä voi asettua sen ulkopuolelle, joka itse on subjektina meissä. Mutta ehdottomasti varmaa suuren jumalallisen elämän suhteen on, että se on kaikkialla. Sen täytyy

olla kaikkialla, koska ei ole kuin yksi elämä. Sama elämä on ihmisessäkin, ja sentähden ainoa Jumala, josta voimme päästä syvempään ja yhä syvempään tietoon, on Jumala, joka on meissä. „Sillä“, sanoo Mestari, „maailma on kyllä täynnä jumalia eli henkiolentoja, ja me kyllä uskomme planeettahenkiin ja kaikenlaisiin korkeihin enkeliolentoihin, mutta onko niitä palvottava? Ei suinkaan, sillä ihminen on yhtä korkea kuin korkein ilmennyt jumalolento, koska hänen sisässään elää sama absoluuttinen, ehdoton elämä. Älköön ihminen kumartuko minkään toisen olennon edessä, kumartukoon sydämessään ja hengessään ainoastaan sen Jumalan edessä, joka hänessäkin ilmenee, – ja ainoastaan sitä Jumalaa ihminen etsiköön.“

Tätä sisäistä Jumalaa nimitämme myös Kristukseksi, Logokseksi, ja se yksin voi meidät pelastaa. Ei olisi mitään hyötyä siitä, että ulkonainen Vapahtaja nostaisi meidät pois pahasta ja tietämättömyydestä ja synnin suosta, sillä me juoksisimme siihen takaisin, jollemme itse ole Jumalaa etsineet. Meissä täytyy herätä halu pois pahasta, halu Jumalan luo, joka on meissäkin. Vasta sitten, kun meissä itessämme on herännyt todellinen ikävä valoon, totuuteen, hyvyyteen, täydellisyyteen, tietoon ja rakkauteen, voi toinen olento – ihminen, Mestari, jumala – olla meille hyödyksi ja auttaa meitä. Emme ole lasten kaltaisia, emme eläinten kannalla. Kun olimme alkeellisia ihmisiä, täytyi olla keskellämme toisia, korkeampia olentoja, jotka houkuttelivat meitä sinne ja tänne, – muuten emme olisi mitään oppineet ymmärtämään. Nyt olemme sitä vastoin oppineet hieman itsekin arvostelemaan. Ei ihminen enää – ainakaan sivistyneissä olosuhteissa – ole niin tietämätön tai ajattelematon, että häntä voi viekoitella mihin tahansa. Ei ihminen enää ole niin tyhmä. Viime aikoina on ollut monenlaisia yhteiskunnallisia ja eettisiä liikkeitä maailmassa, jotka ovat herättäneet ihmisiä ajattelemaan.

Sentähden on välttämätöntä, että saamme oikean käsityksen Jumalasta. Jumala on täynnä valoa, tietoa, rakkautta, hyvyyttä, Jumala on täydellinen elämä meidän omassa hengessämme. Sitä meidän täytyy ikävöidä, kaivata. Oikea usko Jumalaan ei ole sama kuin harhaluulo, että Jumala on personallinen olento, joka vaatii jotakin meiltä, vaan se on tieto ja käsitys siitä, että Jumala meissä toivoo ja tahtoo, että tulisimme hyviksi, järkeviksi, ihaniksi ja täydellisiksi sieluiksi, niinkuin „Isämme taivaissa on täydellinen.“

Mitä meillä on sanomista tätä teosofisten Mestarien opetusta vastaan? Ei mitään. Meidän täytyy tunnustaa heidän opetuksensa totuus. On totta, että Kristus, Vapahtaja, Isä on meissä, ja että muunlaisesta Jumalasta emme voi mitään tietää. Tämä on uusi evankeliumi meidän ajallamme, vaikka se on ikivanha totuus. Vaikka kaikki suuret Viisaat ovat siihen viitanneet, ja vaikka Jeesus Kristus jo kohta kaksituhatta vuotta sitten puhui siitä selvemmin kuin kukaan ennen häntä ja näytti tietä sisäisen Jumalan luo, – yhä olemme vaeltaneet pimeydessä ja uskoneet ulkonaisiin jumaliin. Teosofisissakin piireissä puhutaan logoksista, esim. meidän aurinkokuntamme kolmiyhteisestä logoksesta, ja kuvataan niitä personallisiksi jumaliksi. Toiselta puolen Jumala eli Vapahtaja meissä ei ole sama kuin meidän personallinen minä-tajuntamme. Suuri Elämä on meissä rajoittunut, ahdistunut, ristiinnaulittu. Personallinen minätajuntamme on eristettyä suuresta Elämästä, se on katsellut itsensä sokeaksi aineen maailman harhoihin. Sentähden sen on pyrittävä takaisin yhteyteen sen suuren tajunnan kanssa, jota nimitämme Isäksi eli hengeksi ja joka on kaikki syliinsä sulkeva tajunta.

Olemme esim. kristikunnassa käyneet verisiä sotia „Jumalan puolesta“, olemme „Jumalan kunniaksi“ piinanneet ja polttaneet ihmisiä ja olemme vieläkin valmiit ankarasti arvostelemaan, tuomitsemaan ja jos mahdollista työssään estämään toisin ajattelevia, mutta siinä juuri on ollut ja on yhä meidän suuri inhimillinen erehdyksemme. Sentähden on tärkeää, että teosofinen liike on uskollinen tälle Mestarien antamalle evankeliumille, teroittaen ja puhuen siitä Vapahtajasta, joka on meissä. Jos teosofisen liikkeen yhteydessä syntyy uusia kirkkoja, jos siinä tyrkytetään uusia Kristuksia ja maailmanvapahtajia, niin semmoinen on harhaa ja petosta. Kirkollinen liike tuo mukanaan pappeja, piispoja ja seremonioita, siinä taas palvotaan ulkonaista jumalaa ja ihmiset syöstään takaisin tietämättömyyteen, arkuuteen ja epäitsenäisyyteen.

Vaikka olisimme kuinka viisaita, ei meidän tarvitse perustaa mitään kirkkoja ja jumalanpalvelusmuotoja. Kaikki mitä teemme jumalanpalveluksen muodossa, olkoon semmoista, joka tulee itsestään. Kun astumme roomalaiskatoliseen kirkkoon, ihmettelemme menojen kauneutta ja huudahdamme: minkä juhlallisen tunnelman synnyttääkään tämä musiikki ja tämä laulu. Pitäisikö meidän nyt teosofeina ajatella, kuinka pahaa ja huonoa tuo kaikki on? Ei, jos ihmiset tahtovat laululla ja soitolla etsiä elämän sisäistä kauneutta, ei siinä ole mitään moitittavaa, mutta sitä meidän täytyy paheksua, ettei tämä kaikki ole saanut jäädä

taiteeksi, vaan on muodostunut viralliseksi laitokseksi. Sillä kauneuden takana, kulissien takana, saattaa olla paljon epäjaloja tunteita ja ajatuksia, epäsofia, itsekkyyttä, vehkeilyä. Nuo papit, jotka esiintyvät, saattavat olla ikävissään, he olisivat ehkä mieluummin nukkuneet kauan aamulla. Heidän on täytynyt oppia näitä ikäviä messuja, joita aina täytyy ihmisille laulaa. Oi, kuinka se kaikki on yksitoikkoista! Entä piispat ja paavit. „Kirkon parasta“ tarkoittaen he ovat pyrkineet valtaan ja rikkauteen, mutta ovat usein käyttäneet suurta vaikutusvaltaansa väärin, itsekkäisiin tarkoituksiin. Rooman kirkon piti hallita kuninkaita ja kansoja, sillä olihan se Jumalan valtakunta maan päällä.

Tietysti tunnemme ja tunnustamme, että kirkot ovat kaikkialla tehneet paljon hyvää. Seisomme ikäänkuin probleemin edessä. Mutta ymmärrämme myös Mestareita, kun he sydämen tuskassaan sanovat: „Emme tahdo luoda uusia kirkkoja, tahdomme saada ihmiset heräämään ja ymmärtämään asioita.“

Muuan toinen ennakkoluulo, josta Mestarit tahtovat ihmisiä vapauttaa, on usko personalliseen kuolemattomuuteen, hassunkurisine lisäkäsitteineen. Sen vastakohtana on toinen suuri harhausko, ettei muka ole mitään elämää kuoleman jälkeen. Viime vuosisadan loppupuolella maailma enemmän ja enemmän vapautui kirkollisista dogmeista, tullen samalla enemmän ja enemmän materialistiseksi. Materialistit olivat kylläkin viisaasti huomanneet, että oli mahdotonta löytää tai edes järjellään käsittää maailman ulkopuolella olevaa jumalaa. Ja kun kerran heidän mielestään jumala näyttäytyi harhaksi, ei ollut vaikeata lykätä luotaan kaikki käsitykset hengestä ja sielusta, jota eivät myöskään mistään löytäneet.

Opettaessaan, että Jumala on meidän sisällämme, Mestarit samalla tahtoivat teroittaa, että vaikka me ihmiset elimme henkiolentoina ikuisesti, emme silti olleet personallisesti kuolemattomia. Personallista kuolemattomuutta oli opetettu kirkoissa, varsinkin kristikunnassa. Uskottiin ja opetettiin ja moniaalla ehkä vieläkin uskotaan, että ihminen tämmöisenä, kuin hän on, ja juuri tämä hänen personallinen itsensä ja sielunsa on kuolematon. Tosin ei joka kirkossa uskottu, että hän heti ruumiinsa kuoltua oli taivaassa, vaan uskottiin, niinkuin tässä meidän protestantisessa kirkossa, että ihminen kuoltuaan joutuu hautaan ja saa nukkua tuomiopäivään saakka, jolloin kuuluu pasuuna, niin tärisyttävä, että luut nousevat haudasta.

Onko ihme, että oli materialisteja, jotka ajattelivat, että tämä oli melkein kuin jumalallista komediaa? „Menkää noihin hautoihin ja kaivakaa luut esiin vuosisatojen päästä, mitä silloin löydätte? Ehkä joitakin luukappaleita, jotka eivät ole sattuneet mätänemään, – tai ehkei enää mitään. Mikä sitten nousee ylös tuona tuomiopäivänä?”

Uskovaiset kristityt kyllä sanoivat: „Tämä on salaisuus, jumalallinen mysterio, jota emme osaa selittää“, mutta materialistit vastasivat yli olkain: „No, uskokaa pois, mutta me olemme nähneet omilla silmillämme, ettei kuolleista ihmisistä ole mitään jälellä.“ Sokeata uskoa ei mikään horjauta. Monen protestantin mielestä ihminen kuoltuaan lentää sieluna ikuisiksi ajoiksi jumalan istuimen luo, siellä pyöriäkseen ja tanssiakseen tai saadakseen jonkinlaisen soittokoneen, jota pilven reunalla istuu soittamaan. Ajattelevammat ihmiset sanovat kyllä, etteivät usko semmoiseen tanssiin tai soittoon, mutta että ihminen varmasti elää kuoleman jälkeen. „Ikuisestiko hän sitten elää?“ – „Niin, kyllä kai.“ – Mutta siinä oli pään vaivaa, kun piti miettiä, mikä ihmisessä säilyi ikuisesti. „Säilyvätkö minun kaikki pienet paheeni ja hyveeni?“ – „Ei tietystikään paheet, hyveet ehkä, jos niitä on.“ – „Mutta jos eivät minun persoonalliset pienet paheeni säily, mikä se sitten säilyy, kun ei minussa paljon hyvääkään ole?“ – „Ei saa niin paljon kysyä ja ajatella, kyllä Jumala tietää, minkälaiseksi Hän muuttaa sinut.“ – „Hän siis muuttaa minut?“ – „Niin tietysti, kun sinusta tulee enkeli, niin sinä olet muuttunut.“ – „Mutta paljosta saankin sitten luopua, kun minusta enkeli tehdään! Minusta joutaa niin paljon pois, etten tunne enää itseäni, – ei se enkeli enää ole minä.“

Kuka tahansa jokapäiväinen ihminen hämmästyisi ajatellessaan semmoista ikuisuutta. Hänen käsityksensä persoonallisesta elämästä rajoittuu siihen, mitä hän maan päällä on kokenut. Jos ei sitä tai jotakin sen tapaista jatku, – mikä sitten on ikuinen elämä?

Filosofisesti ajattelevan totuudenetsijän mielestä tämmöiset opit ja käsitykset ovat luonnollisesti harhakuvitelmia. Hän ymmärtää muutta mutkitta, että täytyy olla totta, mitä Mestarit opettivat, nim.: ihminen ei ole persoonallisesti kuolematon. Hän kuolee, mutta silti on olemassa kuolematon elämä. Ja mikä se on? Se on Jumala. Jumala on iankaikkinen elämä, Jumala on yksi, ja ihmisen pitää tulla osalliseksi Jumalan elämästä.

Kuinka semmoinen käy pänsä? Saako ihminen säilyttää pienet pahuutensa ja omituisuutensa? Ei suinkaan, mutta hänen pitää itse

kasvattaa itsensä pois pahasta. Ei mikään ulkopuolinen jumala tee häntä enkeliksi, itse hänen pitää kasvattaa itsensä siksi.

Kuolematon elämä on kallis aarre, jota meidän tulee hankkia ja saavuttaa. Se on kyllä meissä, koska se on Jumala meissä, Vapahtaja meissä. Mutta emme sitä tunne, kun emme ole siihen yhtyneet. Niin kauan kuin emme ole yhtä tuon Vapahtajan kanssa, emme elä ikuisesti. Olemme ikäänkuin langettaneet tuomion itsemme yli, meidän täytyy epätäydellisinä, persoonallisina olentoina kuolla. Ja onnellisinta onkin meille, että saamme kuolla.

Moni ihminen tuntee joskus: oi, kuinka olen väsynyt itseeni ja elämäni, jospa voisin haihtua olemattomiin. Se on oikea ja luonnollinen tunne. Elämä on niin varannut, että saamme kuolla ja haihtua pois, jos emme tahdo kuolemattomuutta. Mutta samalla tuo perin buddhalainen pessimismi on ennustus siitä, että voimme astua sen kynnyksen yli, joka erottaa persoonallisen ikävämme siitä todellisesta, loistavasta ja suuresta, mikä ihminen oikeastaan on. Sillä ihminen – Mestarien oppien mukaan – on ihana ja ihmeellinen olento. Personallisuus on vain heikko heijastus, vain irvikuva siitä todellisesta, inhimillisestä Itsestä, joka on olemassa hengen maailmassa, Jumalan suuressa, ehdottomassa Elämässä. Ihminen on sisimmältä olemukseltaan Jumalan Poika, kuolematon hengen liekki, yhtä Elämän Tulen kanssa.

Sentähden ihminen väsyessään persoonalliseen itseensä, ojentaa ikävöivän katseensa ja näkymättömän kätensä kohti sitä Vapahtajaa, joka on hänessä, kohti sitä epäitsekästä, loistavaa, kuolematonta olentoa, joka on hänessä ristiinnaulittu. Hänen kuolemattomuutensa on siinä, että hän luopuu alemmasta persoonallisesta itsestään ja nousee korkeampaan, todelliseen inhimillisyyteensä.

Sentähden Mestarit myös opettivat: vaikka spiritistinen liike, joka syntyi 19:nneen vuosisadan keskivaiheilla, havainnollisesti ja usein epäämättömästi todistaa, että ihminen on olemassa kuoleman jälkeen, niin sama liike tulee ansaksi, joka kietoo pauloihinsa totuudenetsijätkin, jolleivät he tahdo filosofisesti ajatella. Madame Blavatskya käsitettiin väärin ja hänen vaikuttimiaan epäiltiin, kun hän kirjoitti spiritistisiä teorioja vastaan ja selitti ilmiöitä toisella tavalla kuin silloiset spiritistit. Nykyään on helpompi ymmärtää häntä, ja voimme sanoa, että tieteellinen spiritistinen tutkimus on johtopäätöksissään tullut sangen lähelle niitä teorioja, joita madame Blavatsky esitti teosofisina oppeina teosofisen liikkeen alkuaikoina.

Totuus näet kulkee kultaista keskitietä. Totuus on, että ihmisestä hänen personallinen minänsä eli sielunsa jää olemaan kuoleman jälkeen, mutta haihtuvana ja vain joksikin aikaa. Korkein hänessä, hänen sisäinen Vapahtaja-Itsensä erkanee hänestä kuolemassa. Niin kauan kuin ihminen elää maan päällä, on hän, niinkuin Jeesus Kristus sanoo, lähellä valoa eli vaeltaa valossa: „vaeltakaa, niinkauan kuin teissä valo on.“ Valo on sisäinen Vapahtajamme, mystillinen Kristus, joka on meissä niin kauan kuin elämme näkyväisessä maailmassa. Näkyväinen on yhtymä hengen ja aineen välillä. Tässä näkyväisessä elämässä voimme etsiä sisäistä Kristusta, yhtyä häneen ja tulla pelastetuiksi, mutta kun kuolema lähestyy, vetäytyy korkeampi Itsemme omaan taivaaseensa, ja personallisuutemme jää henkimaailmaan olemaan semmoisena, kuin se on. Sen kohtalo on ennakoita määrätty. Joudumme ensin kärsimyksen paikkaan – ei ikuisiksi ajoiksi – mutta niin pitkäksi aikaa, että ruma ja paha, huono ja itsekäs palaa meistä pois. Meidän pitää puhdistua. Katolinen kirkko on oikeassa opettaessaan kiirastulesta. Mutta kun ihminen on kärsinyt pahan pois itsestään, silloin hänen personallinen minänsä nousee taivaalliseen onneen, saaden elää uudestaan maallisen elämänsä ilman syntiä ja tahraa – semmoisena kuin hän ehkä nuoruuden unelmissaan sitä kuvitteli. Hänen korkeampi minänsä on koko ajan hänen ulkopuolellaan.

Kuoleman jälkeen on totta, että Jumala on meidän ulkopuolellamme, mutta vain kuoleman jälkeen. Sentähden on kuolemanjälkeinen tila vaikeampi kuin maallinen elämä, vaikka se onkin ihmiselle lepoa, onnea ja autuutta. Okkultisesti ja metafysiillisesti katsoen se on alempi tila, koska Jumala on ihmisen ulkopuolella. Sentähden tuleekin hetki, jolloin ihminen taas saa syntyä tähän maailmaan. Ja ennen sitä hetkeä käy toinen, jolloin se, mikä vainajan personallisuudessa oli parasta, puhtainta ja epäitsekkäintä, uudestaan yhtyy korkeampaan minään, Vapahtajaan, Jumalaan. Se hetki on entisen personallisuuden lopullinen kuolema, mutta samalla kajahtaa henkimaailmassa uuden elämän aamukellojen soitto ja käsky kuuluu: „mene alas, ihminen, uudestaan kokemaan, sillä ainoastaan näkyväisessä aineen maailmassa voit tietoisesti yhtyä minuun.“

Teosofisesti katsoen on sentähden tämä nykyinen elämä ylen tärkeä. Sen „otollista aikaa“ ei pitäisi laimin lyödä, ajatellen, että „kuoleman jälkeen kyllä saa tietää, miten asiat ovat, ja kyllä kai siellä aina pärjää“. Totta on, että vainajina „pärväämme“, sillä kuolema tuo eteemme sen, minkä itse itsellemme olemme elämässä valmistaneet, mutta Vapahtajaa emme löydä

muualla kuin täällä maan päällä, sillä Vapahtajan löydämme ainoastaan itsestämme. Kuoleman jälkeen saamme kyllä nähdä Mestareita, enkeleitä ja kaikenlaisia olentoja, mutta mitä se meitä auttaa, kun kuitenkin elämme ainoastaan sen hyvän pohjalla, minkä loimme täällä maan päällä? Tässä maallisessa elämässä elämme tosiaankin, niinkuin kirkonusko sanoo, „armon ajassa“, vaikkei meitä uhkaakaan ikuinen kärsimys, vaan ainoastaan kuolema eli personallinen häviö (kadotus). Todellinen vaara on siinä, ettei tämä personallisuus löydä jumalallista Vapahtajaansa. Se on ainoa, mikä meitä uhkaa. Me saamme kyllä tulla uudestaan koettamaan, mutta emme sillä tavalla voi jatkaa rajattomasti, sillä tämä maapallo ei elä ikuisesti; emme voi lukemattomia kertoja syntyä tänne. Sitäpaitsi maapallo ei ole aina samallinen. Olosuhteet täällä muuttuvat – maapallo voi kylmetä, elämä käydä mahdottomaksi. Mihin joudumme, jos emme käytä armon aikaa hyväksemme, niinkauan kuin saamme tänne syntyä, täällä etsiä ja löytää? Ei luonnon suuressa taloudessa ole mielivaltaa. Ei ihmissielu voi tulla äkkiä viskatuksi toiseen tähteen, esim. Siriukseen, niinkuin jotkut haaveilevat. Me ihmiset kuulumme tähän maapalloon. Jälleensyntyminen on suuri tilaisuus, ei mikään ikävä välttämättömyys. Se sisältää suuren lupauksen, se on ainoa keino Jumalan löytämiseen.

Näin teosofiset Mestarit opettivat, ja ne, jotka ovat kulkeneet heidän viitoittamaansa tietä, jotka ovat heidät löytäneet, ovat voineet todeta, että asiat ovat kuolemanjälkeisen elämän suhteen, niinkuin Mestarit ovat selittäneet.

(Ruusu-Risti 1929 Maaliskuu N:o 3, Johtajan osasto, s. 125-134)